

Katoliški GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:
Gorizia, Riva Piazzetta, 18 - tel. 3177
PODUREDNIŠTVO:
Trieste, Vicolo d. Rose, 7 - tel. 37603

Polletna naročnina L 1.000
Letna naročnina L 2.000
Letna inozemstvo L 3.000
Poštno čekovni račun: štev. 24/12410

Leto XVII. - Štev. 8 (833)

Gorica - četrtek 18. februarja 1965 - Trst

Posamezna številka L 50

Zdaj pa človek nima več miru...

Odkar je 2. vatikanski koncil izglasoval novo liturgično konstitucijo in je nato Cerkev začela načrtno uvajati spremembe v mašno bogoslužje, ki bodo zlasti od 7. marca postale opazne, marsikdo od vernikov ni več prav zadovoljen.

»Saj zdaj človek nima več nobenega miru, da bi zbrano molil. Venomer je treba vstajati ali poklekovati. Človek, ki je utrujen od tedenskega dela, teh "novotarij" ni ravno vesel.« Take in podobne izjave je slišati kar pogosto, zlasti s strani starejših ljudi.

Ali so take tožbe upravičene, ali imajo kaj podlage, ali bi jih morala Cerkev upoštevati, ko je pripravljala novi način bogoslužja?

Naj poudarimo najprej osnovno resnico, da pozna vsako človeško pravilo izjeme. Vedno bo nekaj ljudi pri maši, ki nimajo zdravih ali dovolj spočitih nog — ti naj kar mirno sedijo med vso mašo, če jim vstajanje in poklekovanje dela težave. Zdravi verniki jih bodo skušali razumeti in jih ne bodo zato še »postrani gledali«.

Vendar pri mnogih vernikih, ko tožijo zoper novo razgibanost pri sv. maši, ne gre toliko za telesno utrujenost, ki naj bi jo občutili pri bodočih spremembah, temveč bolj za nevoljo, ki prihaja iz spoznanja, da v prihodnje ne bodo imeli »več miru« in zato ne bodo mogli več zbrano moliti.

To je pa že nekaj drugega. To je pa stvar navade, tradicije. V tem oziru bo pač treba pokazati nekaj dobre volje in si spet vzeti nekaj časa, da se privadimo novim predpisom. Potem bo spet vse gladko šlo.

V DRUŽBI JE TREBA SODELOVATI

Ce si povabljen z neko družino recimo na svatbo ali godovanje, si gotovo ne boš želel, da obsediš v nekem kotu sam zase in se zamisliš v namen snidenja.

Iskal boš svoje mesto med drugimi povabljenici, ker je tako se ne boš čutil tujega in boš živo občutil, da si postal eno z vsemi povabljenici. Nisem bil molčeč, nisem bil tam le sam zase, bil sem v družbi z drugimi in sem z njimi vseskozi sodeloval.

Kaj ima ta stvar opraviti z mašo? Zakaj sem to zapisal, ko se meniva o novostih pri evharistični daritvi — sveti maši?

Vidiš! Koncilski očetje so uvideli, da se je opravilo svete maše v teku časa nekam preveč oddaljilo od prvotnega načina, ki so ga uvedli apostoli. Res je, da dandanes ne moremo nazaj k tistemu, kar in kakor je bilo pred skoraj 2000 leti, preveč oddaljiti se pa tudi ne smemo, ker sicer sploh lahko pozabimo, kaj je bistvo svete maše.

KAKO JE BILO V PRVIH ČASIH?

Apostol, ki je postal pri zadnji večerji mašnik, je s pridigo in osebnim poukom spreobrnili nekaj poganov h krščanstvu. Ko jih je krstil, jim je začel tudi maševati. Kako? Obrnil se je nanje in jih naprosil, naj nekdo povabi v svojo hišo vernike in vse pripravi za sveto večerjo, pri kateri bodo »lomili kruhe«.

To je bil izraz za obhajanje sv. maše, kot ga poznamo iz pisanja sv. Luke. Nekdo se je oglasil in sešil so se, najbolj verjetno zvečer. Našli so pripravljeno mizo in stole, kamor so posedli. Posebna miza, morda prav sredi sobe ali ob sprednji steni, je bila pripravljena za sveto opravilo apostolovo. Tam so bili pripravljene kruhi in vino za posvetitev. Apostol ni samo na kratko opravil posvetitve, poprej in pozneje je skupno s pričujočimi opravil nekaj molitev, zlasti zahvalnih, in vsi so pritrjevali. Med molitvijo in posebej ob zaključku so vzklikali: Amen, amen! Mašnik je posvečene kruhe in kupice vina dal postaviti na mizo pred povabljenimi in vsi so jedli in pili — mi pra-

vimo: prejeti so sv. obhajilo. Nato so se molili skupaj. Potem je gostitelj dal primesti še »posvetno« večerjo in imeli so (včasih manj, včasih bolj skromno) pojedino.

Tako se je torej začela »hoja v cerkev« in tako se je začela opravljati sv. maša. Apostoli so se, kot vemo, razkropili po raznih deželah — sprva je vsak uvedel »obrede« v mašo po svoji zamisli in po okoliščinah, ki jih je med svojimi verniki našel. Toda bistvo je bilo povsod: poveljanje Kristusove zadnje večerje in osebna udeležba vseh pričujočih — kakor so se vsi apostoli »korporativno« udeležili večerje na veliki četrtki.

Ko se je število vernikov namnožilo, je morala nastati sprememba. Posebnih dvoran za tako »pojedino« (sveto in posvetno) marsikje ni bilo dobiti, v zasebnih hišah niso več postavljali miz, ljudje so prišli in med mašo stali. Dostikrat so stali kar okrog tiste edine mize, ki bi ji mi po naše rekli »oltar«, in vsaj nekateri prav od blizu gledali, kaj dela mašnik, in z njim molili. Sv. obhajilo so prejemali stoje, posvetna večerja je pa začela odpadati, ker pač ni bilo prostora za mizo — ali pa so tudi to opravili kar v stoječem stanju.

Pa je prišel čas, da so lahko začeli postavljati prave »cerkve«. To se pravi, posebne stavbe za obhajanje svetih maš in drugih bogoslužnih opravil. Ker v njih niso imeli »pojedine«, ni bilo treba miz, pa tudi na stole ali klopi sprva niso mislili. Postavili so le eno mizo — oltar. Če ni stal sredi »cerkve«, da so verniki lahko stali vsi okoli njega, je pa mašnik stal za mizo, ne pa pred njo. Vsi navzoči so bili z njim »eno telo« v Kristusu.

Kako »pusta«, kajne, bi se nam danes zdela taka cerkev! In vendar je bila silno primerna, ker ni bilo v njej ničesar, kar bi pozornost ljudi odvrčalo od poglavitnega: kar se vrši na oltarju. Po našem okusu pa seveda ni bila...

NATO JE PRISLO DO NEKAJ NEPRIMERNIH RAZVAD

Polagoma so se pokristjanile cele dežele — moralo je priti do nadaljnjih sprememb. Postavljali so močnejše cerkve, v njih več oltarjev, uvedli klopi in stole. Razvoj je šel svojo pot naprej, pa ne vedno po najbolj posrečeni poti. V posameznih krajih so nastale prav neprimerne razvade, da je večkrat morala poseči vmes vrhovna cerkvena oblast in uvesti večjo enotnost. Pa tudi ona je morala jemati v poštev »okuse« ljudi po raznih krajih. V teku stoletij je prišlo do tega, da je kazalo poseči nazaj v preteklost in opozarjati na bistvenost, to se pravi: na to, kar je poglavitno.

Gotovo ne spada med poglavitno to, da bi človek »imel mir« pri maši in bi pustil mašnika, da pri oltarju opravi sam, vernik pa nekje v ozadju cerkve spet sam zase premoli čas med mašo. Tako početje je prav nesrečna razvada, in ta razvada se je v teku časa tako razbohotila, da je bila Cerkev primorana razmišljati, kako poseči — vsaj korak za korakom — nazaj v prvotni način udeležbe pri sv. maši.

Tega dela se je lotil z velikim zagonom II. vatikanski koncil. Uvedel je spet tak način maše, da jo mašnik in verniki opravljajo skupno, le posvetitev kruha in vina opravi mašnik sam. In da se skupno opravilo bolj razumljivo izvede, se namesto latinščine uvaja v mašo krajevni jezik vernikov. In da je mašnik čim manj »sam in zase« pri oltarju, bo zmeraj več takih maš, da bo duhovnik obrnjen proti ljudem, ne pa od njih proč.

Seveda, ker se mnogim zdi vse to kar preveč »novo« in jim jemlje »mir med mašo«, bo treba potrpežljive vztrajnosti in dobrohotnega prepričevanja s strani tistih, ki se zavedajo, da je Cerkev z novo liturgijo ogromno pridobila, tako v svojih vrstah kot tudi pred drugoverci in zunanjim svetom.

M—II

Razburkane vode v Vietnamu

Po zadnjih treh ameriških letalskih intervencijah na vojaške naprave severnovietnamskih komunistov je v deželi nastopilo zatišje. Vsaj doslej ni še nobenih poročil, da bi se komunistični gverilci oglasili s kako akcijo v večjem obsegu. Ali je to le taktično zatišje pred novim izbruhom napadov ali pa odraz zainteresiranih strani, da ne kaže več zaostrovati sovražnosti, še ni mogoče razbrati, ker še ni na razpolago elementov, na katere bi se domneva naslajala.

Edinole gotovo dejstvo je, da je vsa svetovna diplomacija na nogah ter po večkrat zapletenih poteh tipa in išče, kaj bi se moralo dalo ukreniti v korist pomirjenja v tej južnoazijski deželi, ki jo je hladna vojna postavila na preprih med Vzhodom in Zápdom. V tem trenutku je skoro nemogoče misliti, da bi boji v Južnem Vietnamu lahko čez noč prenehali. Ogenj tako rekoč gori po vsem južnem delu dežele. Vprašanje, ki se postavlja pred odgovorne velesile, je, kako preprečiti, da bi se vojaške akcije ne razširile na ozemlja sosednjih držav, na katerih se filokomunistični gverilci, ki operirajo v Južnem Vietnamu, urijo in oskrbujejo s potrebnim orožjem.

Namen ameriških bombardiranj ni bil raztegnitev spora, temveč le kaznovanje in obenem opomin za akcije, ki so jih uporniki Vietkonga izvedli na ameriška letališča in postojanke. To je washingtonska vlada večkrat potrdila v teh zadnjih dneh in tudi v tem smislu opravičila svoje nastope.

Na osnovi dosedanjih odnevoev sklepa ameriška vlada, da zaenkrat ni nevarnosti za raztegnitev bojev, ker se niti Sovjetska zveza niti Kitajska nista obvezali, da bi v podobnem primeru brezpogojno podprli Severni Vietnam. Kljub temu pa ostane to vprašanje pre-

izkusni kamen za obe prizadeti strani, če imata voljo in medsebojni interes vsaj v bolj ali manj bližnji bodočnosti rešiti spor z miroljubnimi sredstvi in ne z orožjem.

POS LANSTVO KOSIGINA V HANOJU

Sovjetski ministrski predsednik Kosigin je zaključil svoj obisk v Hanoju. V zaključnem poročilu o razgovorih, ki jih je imel s severnovietnamskimi voditelji, je le na splošno poudarjena solidarnost vseh socialističnih držav ter ni govora o nobenih konkretnih sovjetskih obvezah. Nasprotno je govora o miroljubnem sožitju ter urejanju spornih vprašanj s pogajanjem. Glede na dejstvo, da so Kitajci izločili besedo mirno sožitje iz svojega političnega slovar-

ja, obisk Kosigina v Hanoju dokazuje o določenem sovjetskem vplivu na Severni Vietnam, ki je bil doslej pod izključnim kitajskim pokroviteljstvom.

Sovjetski državnik se je na povratku iz Hanoja ustavil v Pekingu in v Severni Koreji. Opazovavci pa sodijo, da je bistvo spora med Moskvo in Pekingom ostalo nespremenjeno.

To naj bi potrjevala uradna izjava kitajske vlade ob vrnitvi Kosigina v Moskvo, v kateri zagotavlja hanojski vladi neposredno vojaško in diplomatsko pomoč v primeru nadaljnjih ameriških represalij na ozemlje Severnega Vietnama. Obenem vabi vse narode, ki se protivijo ameriškemu imperializmu in ostale socialistične države, naj se pridružijo s pomočjo vladi Severnega Vietnama.

Čombe utrdil svoj položaj

Kongoški ministrski predsednik Čombe je na pogajanjih z belgijsko vlado v Bruslju dosegel večino tistega, kar je hotel. Po dolgi in negotovi pogajanji je namreč od belgijske vlade dosegel, da mu je izročila delnice katanških rudnikov, ki si jih je pridržala kot svoj nekdanji »državni« del vrednostnih papirjev. Gre namreč za delnice v vrednosti okrog 300 milijonov dolarjev, ki so Čombeju padli kot prepotrebna mana, s katero naj ozdravi narodno gospodarstvo Konga. Te delnice bi morala Belgija vrniti že pred štirimi leti in pol, ko je priznala Kongu neodvisnost, vendar se to ni zgodilo zaradi nemirov, ki so izbruhnili v tej deželi.

Poleg vrnitve katanških delnic je Čombe dosegel od bruseljske vlade, da bo jamčila dolg kongoške vlade v višini 200 milijonov dolarjev. Na podlagi tega sporazuma bo Čombejeva vlada lahko dobila od Belgije nadaljnja posojila.

Sprilo tega se je znatno utrdil Čombejev položaj, vsaj kar se tiče finančne kri-

ze, v katero je zabredla njegova država. Ni pa tako trden politični položaj Čombeja, ki ima proti sebi nacionalistične upornike ter večino afriških držav zaradi svoje preteklosti. Za na pomlad so napovedane splošne volitve, na katere misli iti Čombejeva vlada brez predhodnega sporazuma s svojimi nasprotniki. Po mnenju političnih opazovalcev je to zelo tvegana poteza. Le sporazum med nasprotnimi tendencami bi bil kos kongoški krizi. Toda Čombe noče o tem nič slišati in je zavrnil Adulov načrt za pomirjenje.

Drama „Il Vicario“ povzročila nered

V Rimu je neki klub za »svobodno gledališče« hotel predvajati pred »izbranim« občinstvom v skriti dvorani dramo Rolf Hochhutha »Il Vicario - Namestnik«. Oblasti pa so zadnji hip zvedele za to namero in predstavo prepovedale. V dvorani je bilo videti levičarske pisatelje in filmske režiserje, kot Moravia, Visconti, Pasolini, Quasimodo, Ungaretti, Feltrinelli, Bucarelli in druge. Ti so se policiji uprli in niso hoteli zapustiti dvorane. Policija pa jim je dokazala, da nimajo dovoljenja za predstave in je prišla vsakega udeleženca posebej in ga odnesla iz dvorane. Najhujše upornike je policija pridržala. Organizatorji so s svoje strani protestirali pri oblasteh, a brez učinka. Poslanec Bettiol je poslal ministrskemu predsedniku nujno vprašanje, zakaj se ni že prej preprečilo drame, »ki žali in omalovažuje veliko človečansko delo papeža Pija XII. Drama „Il Vicario“ bi predstavljala za Rim, zibelko krščanstva, veliko pohujšanje, zato je potrebno, da se spoštujejo in izvajajo vsi členi lateranskega pakta.«

Churchillov testament

Te dni so uradno objavili Churchillov testament. Veliki politik je zapustil 304.044 funt-sterlingov (nekaj nad pol milijarde lir). Od tega bo država pobrala na raznih taksah 109.000 funt-sterlingov. Svojemu tajniku Anthonyju Brownu je zapustil deset tisoč funt-sterlingov (17 in pol milijona lir). Tretjino ostalega premoženja je zapustil ženi, dve tretjini v enakih delih pa štirim otrokom. Ženi je zapustil tudi vse rokopise, odlikovanja in trofeje.

Churchill je v povojnih letih zaslužil ogromno denarja s svojimi spisi. Računajo, da je zaslužil približno en milijon funt-sterlingov (nekaj manj kot dve milijardi lir). Ta denar je shranil v razne naložbe, od katerih bodo imeli otroci in vnuki stalne dohodke.

Odnosi Bonn - Kairo

Naznanilo kairske vlade, da misli povabiti predsednika vzhodnonemške vlade Walterja Ulbrichta na obisk v Egipt, še v tem mesecu, je naletelo v Bonnu na ostre proteste. Kot znano, sloni zunanja politika Zahodne Nemčije na nepriznanju vzhodnonemškega komunističnega režima, zato se drži tako imenovane »Halsteinove doktrine«, po kateri se prekinejo diplomatski odnosi z državami, ki bi priznale Vzhodno Nemčijo.

Na podlagi te doktrine je na primer Zvezna nemška republika pretrgala diplomatske odnose z Jugoslavijo ter nima še rednih diplomatskih stikov s Poljsko, Češkoslovaško, Romunijo in Madžarsko. Izjemo tvori le Sovjetska zveza kot velesila, ki ima odločilno besedo pri nemškem vprašanju.

Kakor hitro je bonnska vlada zvedela za Ulbrichtov obisk v Egiptu, je takoj odločno reagirala ter zagrozila, da bo prekinila svoje odnose s Kairo. Diplomatska vojna se je šele sedaj pomirila, ker je baje prišlo med obema vladama do kompromisa. Nemški kancler Erhard se je obvezal, da ne bo Zahodna Nemčija pošiljala več orožja Izraelu, Nasser pa je od svoje strani dal zagotovilo, da bo obisk Ulbrichta imel le privaten značaj.

S tem pa so se Nemci zamerili Izraelcem, katerim so šli v vsakem oziru na roko iz razumljivih moralnih razlogov. Postavljeni pred izbiro, ali pretrgati odno-

se z Nasserjem in drugimi arabskimi državami ali prekiniti vojaško pomoč Izraelu, so se Nemci odločili, da ohranijo svoj vpliv na arabski svet.

Castro prestopil v kitajski tabor?

Po vesteh, ki prihajajo s Kube in po analizi zadnjih dogodkov, se je v ameriških vladnih krogih razširil vtis, da je Fidel Castro odkrito prestopil v kitajsko interesno območje, če pa še tega ni storil, pa bo to skoraj gotovo storil v bližnji prihodnosti. Vzrok tega naj bi bil v težavah in nezadovoljstvu v uradnih sovjetsko-kubanskih odnosih, ker sporazum za gospodarsko sodelovanje za leto 1965 ni še podpisan, in pa neprestani pritisk gverilcev na Castra. Posebnega pomena pa naj bi bilo potovanje Guevara v jugovzhodno Azijo, nedavno odkrite vietnamskih in kitajskih inštruktorjev na Kubi, članki v reviji »Revolución«, ki pozivajo h gverili in pa vest, ki sicer še ni potrjena, da bo Joaquin Ordoqui, sedemdesetletni filohruščevjan, ki so ga novembra meseca odstavili kot ministrskega podpredsednika kubanskih oboroženih sil in zaprl, prišel pred sodišče, z njim pa še na desetine filoruskih voditeljev, ki so bili vsi podvrženi široko zajeti čistki.

ZA LITURGIČNO OBNOVO V GORIŠKI NADŠKOFIJI

OLTARJI IN MASNIKOV SEDEŽ

Pomniti je treba, da novi obred sv. maše ne zahteva, da mora biti oltar obrnjen proti ljudstvu, kar pa je primerno, da se izvede v novih cerkvah.

V kolikor je mogoče, naj se uporabljajo oltarji tako, kot so v sedanjih cerkvah. Samo v primeru, kjer je oltar zelo daleč od vernikov, se lahko postavi začasen oltar, obrnjen proti ljudstvu, in to za nedelje in praznike. V vsakem primeru je potrebno pismeno dovoljenje krajevnega ordinarija.

Važno je, da ima oltar vse tehnične pripomočke, tako da morejo verniki duhovnika od vseh strani slišati.

Zelo važno pa je postaviti prostor za mašnika, ko se vrši bogoslužje božje besede, na vzvišeno mesto, blizu oltarja, da ga vse ljudstvo vidi.

Pri oltarju naj bo stojalo za oznanjevanje božje besede in za razlagavca.

Začasni premični oltar naj bo dovolj velik in dostojen, da bo zadostil vsem bogoslužnim potrebam. Če je blizu oltarja, naj bo dovolj prostora za prehod in naj bo za stopnično višji.

Na oltarju naj bo majhen križ in preprosti svečniki, tako da ne zastirajo pogleda vernikom.

Križ na oltarju lahko nadomesti križ ob strani oltarja.

Prt naj pokriva ves oltar in naj sega ob straneh do tal.

Kar zadeva ločitve dveh delov maše, t. j. bogoslužje besede in daritev, bo liturgična komisija dala vsaj zdaj ob začetku še kako navodilo.

Vedeti moramo, da je treba upajati vernike postopoma v te novosti, da bodo lažje sodelovali in se bolj približali oltarju.

† ANDREJ PANGRAZIO,
goriški nadškof

Papežev poziv za mir

Na praznik Lurške Matere božje je sveti oče pri skupni avdienci povabil odgovorne državnike, naj storijo vse, da ohranijo mir v svetu. Rane zadnje svetovne vojne še niso zaceljene. Ljudje hrepenijo po miru in imajo pravico do njega. Sveti oče se čuti poklicanega, da tolmači to hrepenenje vsega človeštva. Vse vernike je povabil, naj molijo za mir v svetu.

To je v kratkem času že tretji papežev poziv k delu za mir. Prvič je bilo 26. avgusta in drugič pred njegovo vrnitvijo iz Bombaya, dne 5. decembra. Povod za zadnji poziv je dal gotovo napet položaj v Vietnamu.

Kardinal Agagianian v Ugandi

Kardinal Agagianian, ki vodi kongregacijo za širjenje vere, se je mudil v petek, 5. februarja v mestu Rubaga v Ugandi, kjer so imeli velike slovesnosti v počastitev 22 ugandskih mučencev. Ugando lahko štejemo danes za katoliško deželo, saj šteje dva milijona vernikov. Za duhovniški naraščaj skrbi 8 malih seminarij in tri velika. Domači duhovniki je 200 in prav toliko domačih bratov laikov. Domači redovnici pa še nič. Kardinala je ob prihodu sprejel poglavar države in ministrski predsednik.

Muslimanska pobožnost v kölnski stolnici

V Nemčiji se je v zadnjih časih nabralo precej delavcev, ki so po veri muslimani. Ti so končali pred nekaj dnevi svoj vsakoletni enomesečni post, ki je združen z versko pobožnostjo. Cerkvene škofijske oblasti so za to muslimansko pobožnost dale na razpolago veličastno stolnico v Kölnu. Naši predniki, ki so prav v časih turške nevarnosti iskali pri Svetih Treh kraljih v Kelmorajnu pomoči in varstva, gotovo niso pričakovali, da bodo kdaj Turki na tak način častili Alaha v kölnski stolnici.

Kardinal Beran je postal nedostopen

Zdi se, da je komunistične oblasti na Češkem presenetilo imenovanje konfiniranega praškega nadškofa Jožefa Berana za kardinala. Ne vedoč, kakšno stališče zavzeti, so se odločile, da bodo zaenkrat novega kardinala izolirale od ostalega sveta. Zato so vrgele v svet novico, da je v zavodu, kjer živi kardinal, izbruhnil tifus in da je zato nemogoče cerkvenega dostojanstvenika obiskati. Seveda večina ljudi v tifus ne verjame. »To je političen tifus,« gre glas po deželi, »ki naj rdečim oblastem pomaga iz zadrege.«

Nadškof dr. Šeper je bil presenečen

Novi kardinal iz Jugoslavije, zagrebški nadškof dr. Šeper, je prisel v letalom v Rim na zasedanje koncilne komisije, katere član je, isti dan, ko je bilo nekaj ur poprej uradno objavljeno njegovo imenovanje. Ko so ga nekateri njegovi ožji znanci, ki so vedeli za njegov prihod, pričakovali na letališču Fiumicino ter mu navdušeno vzklikali, se je temu zelo čudil, ker o imenovanju ni še nič vedel. Šele ko so mu povedali novico, je bil veselo presenečen.

Pred petimi leti je umrl kardinal Štepinac

10. februarja je poteklo pet let, kar je na posledicah raka v krvi, umrl v

rojstnem kraju Krašić blizu Zagreba neustrašeni kardinal, zagrebški nadškof Al. Štepinac.

Vedno bodo ostale v spominu Cerkve besede, ki jih je zapustil v svoji oporoki in kjer je zapisal: »Bogu sem neizmerno hvaležen za dar vere, v kateri nisem nikdar omahoval in za obilne milosti, ki sem jih prejel tekom življenja. Svetemu očetu, Kristusovemu namestniku na zemlji, sem skušal biti zvest do smrti in če sem v svoji slabosti kaj pogršil, naj mi odpusti!«

Odlikovan minister

Papež Pavel VI. je odlikoval ministra nemške Zvezne republike za stavbarstvo in urbanistiko z velikim križem sv. Gregorija. V obrazložitvi odlikovanja, ki ga je ministru izročil kardinal Frings, je rečeno, da se je nemški minister posebej odlikoval v nesebičnem naporu za katoliško stvar in za krščansko Karitas.

Po starih kolesnicah

Meseca decembra lanskega leta so aretirali devet madžarskih katoliških duhovnikov pod obtožbo, da so se udeležili zarote proti državi. Tem duhovnikom je komunistični režim že poprej onemogočil vsako delavnost in jih obsojal na zaporne kazni. Za nekatere je sedaj znano, kdo so:

Eden aretirancev je Laszlo Emodi, ki je bil že leta 1961 obsojen na sedem let zapor. Leta 1963 so ga izpustili na podlagi amnestije, ki je bila dana političnim pripornikom. Med zaprtimi duhovniki je tudi jezuitski pater Elemer Rozsa. Za druge ni bilo mogoče dobiti imen.

Obtožba zarote proti državi pomeni obsojbo od 5 do 15 let zapor. Madžarski in zapadni katoliki so zaskrbljeni nad usodo, ki čaka teh devet duhovnikov in se zgražajo nad dejstvom, da je do aretacije prišlo komaj dva meseca po objavi, da sta madžarska komunistična republika in Vatikan dosegli sporazum za zboljšanje in ureditev odnosov med Cerkvijo in državo.

Pravoslavno odlikovanje katoliškemu državniku

Ekumenski patriarh iz Carigrada Athanasios je odlikoval predsednika nemške zvezne republike Henrika Lübkeja z redom zlatega križa gore Athos zaradi njegovega zanimanja, ki ga posveča pravoslavim v Nemčiji.

IZ SLOVENIJE

Enotna uprava apostolskih administratur na Primorskem

Sveta Stolica je dala dovoljenje, da se osnuje enotno upravno središče za dele goriške in tržaške škofije, ki so pod Jugoslavijo in ki jih upravlja apostolski administrator škof dr. Janez Jenko. Pod njegovo upravo spada tudi slovenski del reške škofije. Gospod škof ureja upravno središče v Kopru. Dobil je tudi dovoljenje, da sme duhovnike po potrebi predstavljati po celotnem ozemlju.

Škof je že imenoval duhovnike v razne centralne odbore in svete, tako v katehetski odbor, v liturgični svet, v glasbeni svet, v svet za cerkveno umetnost, v gospodarski svet in za uradne cenzorje.

Novi kardinali

Na tajnem konzistoriju 22. februarja t. l. bo sv. oče Pavel VI. povzdignil med kardinale 27 cerkvenih dostojanstvenikov, katerih imena so že bila objavljena. Tako bo kardinalski zbor, ki je doslej imel 76 članov, poslej štel 103 člane. Tako visoke številke ni v vsej zgodovini Cerkve nikoli do sedaj dosegel.

Tradicionalno število 70 kardinalov, ki ga je določil papež Sikst V. s konstitucijo Postquam dne 3. decembra 1586, je bilo prvič preseženo na konzistoriju papeža Janeza XXIII. dne 15. marca 1958, ko je imenoval 23 novih kardinalov, s čimer se je število dvignilo na 75. Dne 14. decembra 1959 je papež Janez XXIII. imenoval nadaljnjih 8 kardinalov, s čimer se je število — ob odštetu tistih, ki so medtem umrli — povečalo na 79.

Z imenovanji, do katerih je prišlo 28. marca 1960 in 16. januarja 1961, se je število članov kardinalskega zbora dvignilo na 85; s konzistorijem dne 19. marca 1962, ko je pok. papež Janez XXIII. imenoval nadaljnjih 10 kardinalov, pa na 87.

Od zadnjega konzistorija, ki ga je sklical Janez XXIII., je umrlo 10 kardinalov: Panico in Coussa leta 1962; Godfrey, D'Alton, Arteaga y Betancourt in Valeri l. 1963; Jullien, Chiarlo in Roques leta 1964 in Gerlier 17. januarja letos.

Če upoštevamo, da je bil eden kardinalov izvoljen za papeža, namreč Giovanni Montini, je vseh članov kardinalskega zbora trenutno 76. Sedem jih je imenoval Pij XI., 27 Pij XII., 42 Janez XXIII. in

k temu se bo pridružilo dne 22. februarja nadaljnjih 27 kardinalov, ki jih je imenoval papež Pavel VI.

Imenovanje 27 novih kardinalov na enkrat predstavlja izredno imenovanje, ki ga zgodovina katoliške Cerkve komaj pomni. Manjše je samo od števila novih kardinalov, ki so jih imenovali Pij XII. leta 1946, Leon X. leta 1517 in Pij VI. leta 1816, ki so naenkrat imenovali nad 30 kardinalov.

27 novih kardinalov zastopa po svoji narodnosti 20 različnih dežel: 6 novih kardinalov je Italijanov, 3 so Francozi, po enega novega kardinala pa imajo tele države: Visoki Volta, Belgija, Brazilija, Kanada, Češkoslovaška, Nemčija, Velika Britanija, Irsko, Jugoslavija, Libanon, Zedinjena arabska republika, Sirija, Španija, ZDA, Svica, Južna Afrika in Ukrajina.

Z ozirom na njihov sedež, kjer 27 novih kardinalov vrši svoje poslanstvo, je zastopanih 21 držav, ker je alžirski nadškof Duval rojen v Škofiji Annecy v Franciji. Če jih razdelimo po celinah, je od 27 novih kardinalov 16 Evropejcev, 4 Afričani, 3 Azijci, 2 iz Severne Amerike in eden iz Južne Amerike.

V kardinalskem zboru, ki bo štel 103 člane, bodo različne dežele zastopane takole: Italija 32 kardinalov, Francija in Španija po 7, ZDA 6, Nemčija in Brazilija po 4, Libanon in Kanada po 3, po dva bodo imele: Argentina, Belgija, Velika Britanija, Irsko in Portugalska.

Po enega kardinala pa bodo imele: Alžirija, Visoki Volta, Avstralija, Avstrija, Ceylon, Čile, Kitajska, Kolumbija, Ekvador, Filipini, Japonska, Indija, Jugoslavija, Mehika, Holandska, Perui, Poljska, Zedinjena arabska republika, Juž. Afrika, Sirija, Svica, Tanganjika, Ukrajina, Madžarska, Urugvaj in Venezuela.

Posebej se je povečalo predstavništvo afriške celine. Prvemu kardinalu črne rase msgr. Ruganbwi, škofu iz Bukoba v Tanganjiki, katerega je imenoval Janez XXIII., se pridružujejo sedaj škof iz Visokega Volta msgr. Zoungana, prav tako črnc in dva znana predstavnika katoliške hierarhije v Afriki, namreč nadškof iz Kapstadta msgr. Camu, ki je po izvoru Evropejec, toda rojen v Južni Afriki, ter alžirski nadškof msgr. Duval, ki je rojen v Franciji, toda je znan po svoji odločni obrambi pravic in dostojanstva prebivalstva Severne Afrike.

Večina novih kardinalov so bili že doslej škofje, razen msgr. Callorija di Vignale, msgr. Cardijna, msgr. Journeta in p. Bevilacqua. Msgr. Callori di Vignale je bil doslej papežev majordom. Vsi ga poznamo s fotografij, ker je vedno na njih skupaj s papeži. Msgr. Cardijn je ustanovitelj žosizma. Pater Bevilacqua pa je bil zadnjih 15 let župnik v Bresciji, hkrati je papežev spovednik. Callori di Vignale je star 75 let, Cardijn 83, Bevilacqua 74, msgr. Journet, teolog, iz Svice, 74 let.

Roman Rus, Rim

VPRAŠUJETE — ODGOVARJAMO

Vprašanje: Zanima me, kdo se je udeleževal pogajanj in kdo je podpisal sporazum med vladnimi strankami in Slovensko skupnostjo.

R. S., Opčine

Odgovor: Pogajanj za sklenitev političnega in upravnih sporazumov so se, v kolikor nam je znano, udeleževali: za KD dr. Guido Botteri, Coloni, dr. Savona, poslanec Belci in še nekateri drugi. Za PSI Pittoni, prof. Apih, prof. Medani, za upravni sporazum tudi inž. Pečenko. Za PSDI Pierandrei, Di Gioia, dr. Fogher in Guiricini; za Slovensko skupnost pa dr. Poštovan, dr. Škerk, Drago Legiša, Dušan Cerne, dr. Logar in Drago Štoka.

Sporazume so podpisali: za KD dr. Botteri, za PSI Pittoni, za PSDI Pierandrei, za Slovensko skupnost dr. Poštovan.

Nova župnija

S prvim februarjem je bila ustanovljena nova župnija pri Kopru, Sveta Brigita. Njeno ozemlje v miljskih hribih se skoraj popolnoma krije s samostojno kaplanijo Sv. Brido, ki je pripadala župniji Lazaret-Bertoki. — Prvi župnijski upravitelj je postal salezijanski duhovnik Franc Stritar.

NE BOMO HODILI ...

Čim bolj se bližamo 7. marcu, ko bodo stopili v veljavo novi predpisi za mašo in za sodelovanje pri maši, tem več težav se pojavlja. To kaže, kako je za opravljanje bogoslužnih dejanj potrebno tesno sodelovanje mašnika, strežnikov, pomočnikov, pevcev in vernikov.

Opozarjam danes na težave, ki so posebnost tržaškega mesta, a se bodo lahko pojavile še kje, kjer živijo naši ljudje.

V mestu Trstu je devet župnij, kjer se opravlja slovenska služba božja v slovenskem jeziku. V teh župnijah je bolj ali manj poskrbljeno za dušno pastirsko delo med Slovenci. Maše so navadno bolj v zgodnjih jutranjih urah, ker pred leti je pri določevanju ure za maše igrala precejšnjo vlogo želja po čim večji udeležbi pri svetem obhajilu, ki so ga mogli verniki prav zaradi evharističnega posta lažje prejeti v zgodnjih urah. Nadalje je odločalo prepričanje, da so Slovenci delovni ljudje in zato zgodaj vstajajo.

S časom se je marsikaj spremenilo in opažamo, da je udeležba pri zgodnjih mašah vedno manjša. Dušni pastirji so se trudili, da bi prepričali naše ljudi, naj zahajajo k sveti maši, ki je določena za slovenske vernike. Le tako je namreč mogoče okrepiti in ohraniti službo božjo. Marsikateri naš človek ni slišal tega glasu. Drugim je bila ura prezgodnja, ker je bil v nedeljo potreben počitka. Tretjim je šla na živce pridiga domačega dušnega pastirja. In tako dalje. Vzrokov ni manjkalo: vsi so bili bolj ali manj ute-

meljeni.

Nekateri so našli rešitev v tem, da zahajajo k nevtralni maši: latinski — brez pridige in petja. A sedaj, ko ne bo več nevtralne maše? »Ne bomo več hodili k maši...« Tako se ponekod sliši.

Ali bomo res tako odgovorili na klic matere Cerkve, ki nam kliče v materinem jeziku? Po tolikih zahtevah, naj nam Cerkev bolj odpre svoja vrata in poslušaj klic svojih otrok? Na to vprašanje prav gotovo ne bo nihče odgovoril, da ne namerava poslušati Cerkve, a gotovo bo odkril nove vzroke, da mu ne bo treba zahajati k slovenski maši. Pogubnih posledic takega zdržanja ni treba tu omenjati, ker so le preveč jasne.

»Žrtve so potrebne,« so včasih trdili. In maša je žrtev in daritev. Morda bo v bodočnosti možna vsaj delna preureditev urnika za maše, a to ne bo šlo tako lahko, ker so težave precejšnje. Ne bi bilo pametno, če bi jih podcenjevali.

Dr. Lofze Škerl

Medtem ko obstojajo v Trstu omenjene težave, pa bodo imeli slovenski verniki v Gorici dovolj prilike, da se udeležijo slovenske službe božje ob vsakem dnevnem času. Poleg rednih sv. maš ob 6. (stolnica), 8. (Sv. Ivan), 9. (Sv. Ignacij) in 10. (Placuta) bo od 7. marca še večerna sv. maša ob 19. pri Sv. Ivanu. Vsakdo, ki se količkar čuti Slovenca in vestnega kristjana, bo s lahkoto lahko zadostil nedeljski dolžnosti in v materinskem jeziku sodeloval pri sv. daritvi.

Debata o problemih slovenske manjšine

Na pobudo krožka za politična in gospodarska vprašanja »Antonio Rizatti« je bila pretekli petek zvečer v konferenčni dvorani »Stella Matutina« v Gorici zelo zanimiva debata o manjšinskih problemih. Kot poročevalci so nastopili tajnik tržaške Krščanske demokracije dr. Guido Botteri ter občinska svetovavca v Gorici dr. Peter Sancin ter odvetnik dr. Avgust Sfiligoy. Zanimanje za konferenco je bilo med občinstvom zelo veliko, tako s slovenske kot z italijanske strani. Med drugimi so bili navzoči goriški župan dr. Gallarotti ter delžna odbornika dr. Tripani in Cocianni.

Prvi je govoril dr. Botteri. Prikazal je nauk Cerkve, ki je postal jasen zlasti z okrožnico Janeza XXIII. »Mir na zemlji«, se spomnil negativnega reševanja manjšinskega problema, zaradi katerega so bili odstranjeni kar štirje škofje na Tržaškem in Gorškem, se ustavil nato ob dobi po letu 1947, ko se je komunizem skušal polastiti slovenske manjšine kot edini branitelj njenih interesov ter zaključil s pozivom, naj se slovenska skupnost ne zapre samo vase, temveč sodeluje z večinskim narodom.

Dr. Peter Sancin je bil na nekih mestih precej oster in polemičen. Poudaril je, da ni dovolj samo govoriti o enakopravnosti, temveč je treba narodne manjšine tudi zaščititi. Zdi se, da Italija sploh ne ve, kako s manjšinami postopati, ker bi drugače ne postopala različno s Francozi iz Val d'Aoste, z Nemci na Južnem Tirolskem ter s Slovenci na njeni vzhodni meji. Pa tudi s Slovenci različno postopa: beneški Slovenci so brez pravic, goriški jih imajo nekaj, največ pa tržaški, pa še ti ne po italijanski zaslugi, temveč na podlagi londonskega sporazuma. Zato ni še noben »vitalizem« (občutek, da smo žrtve Italijanov), če slovenska manjšina izreka pritožbe, saj so te čisto utemeljene. Ker se pa zadnje čase opaža na italijanski strani nov odnos do naše manjšine in tudi v vrstah Krščanske demokracije, je upanje, da bo prišlo do novih oblik sožitja med obema narodoma.

Dr. Avgust Sfiligoy je omenil, da nismo Slovenci nobeni priseljenci, temveč narod, ki že dolga stoletja živi na določenem ozemlju. Pokazal je na široke jezikovne pravice pod Avstrijo in nato ugotovil, da jih imamo sedaj pod Italijo mnogo manj, in to pod tisto Italijo, ki je l. 1918 trdila, da »nas je osvobodila«. Navedel je več primerov, kako so Italijani poteptali svoje obljube, pravilno poudaril, da je fašizem samo do kraja razvil zgrešene liberalne nazore o manjšinah, dejal, da ne bomo mogli biti zadovoljni, dokler razen šole v javnosti ne bomo dovolj zaščiteni (nasilna sprememba priimkov, vsiljevanje imen otrokom, ki jih starši odklanjajo, nemogućnost govoriti v slovensčini pred sodiščem) ter postavil zahtevo, naj se izvede manjšinska zakonodaja, ki jo objavlja ustava. Prav tako ne bi smele biti manjšine nikdar sredstvo izsiljevanja med dvema državama. Manjšinam je treba dati pravice, brez ozira na to, ali so odnosi med oblastmi dveh držav dobri ali slabi.

Sledila je debata, ki se je raztegnila pozno v noč. Zelo lepe misli je povedal dr. Anton Kacin, ki je dejal, da je problem manjšin predvsem problem vesti. Kdor se ne čuti vezan od moralnih načel, bo z lahkoto pogazil pravice, ki gredo manjšinam. Dr. Cian je poudaril, da je treba krivice, ki so bile manjšinam storjene, priznati in popraviti ter iskati sodelovanje, saj je toliko skupnih problemov v družbi, ki nas vežejo. Deželni odbornik Cocianni je opozoril na vlogo dežele Furlanija - Julijska Benečija, ki je lahko most ob stiku dveh kultur, prof. Marijan Komjanc je pa ožigal krivično postopanje z našo manjšino v Beneški Sloveniji, kjer Italija ni držala obljub, ki jih je bila dala leta 1866. Ob priključitvi tega ozemlja v sklop italijanske države.

Trije poročevalci so na kraju konferenice povzeli vse misli, ki so bile iznešene ter tako zaključili nadvse koristno debato, ki bo brez dvoma prispevala k razčiščenju številnih zgrešenih pojmov o naši slovenski manjšini v Italiji.

Sveto leto v Španiji

V mestu Santiago de Compostela v Španiji je grob sv. Jakoba, apostola. Letos praznujejo v tem znanem svetišču sveto leto. Računajo, da bo grob svetega Jakoba obiskalo dva milijona romarjev. Tudi naši predniki so včasih romali v Santiago. Rekli so da gredo v Kompostelo. Tu se praznuje sveto leto, kadar pa de god sv. Jakoba na nedeljo. In letos je tako.

Grobi napadi na Slovence

Prejeli smo in objavljamo:

Po podpisu sporazuma med strankami leve sredine in Slovensko skupnostjo je v tržaških italijanskih šovinističnih krogih završalo kakor v osjem gnezdu. Največ napadov leti na Krščansko demokracijo in Slovensko skupnost. Zanimivo je, da se italijanski šoviniisti in Italijanska komunistična partija dotikajo v skupni točki, ko prvi očitajo popuščanje ter izdajstvo Krščanski demokraciji, KPI pa Slovenski skupnosti.

Italijanskim liberalcem, misvojem, republikancem, listom »Piccolo«, »Messaggero Veneto« in drugim se zdi nezaslišano in nedopustno, da sporazum med vladnimi strankami in Slovensko skupnostjo vsebuje nekaj važnih točk v korist slovenske narodne manjšine, ki je vse od nastopa fašizma kakor hlapec Jernej zastoj čakala na svoje pravice. Republikaška stranka, ki je drugod soudeleženka leve sredine, je v Trstu celo sklenila, da mora njen odbornik v tržaškem občinskem odboru odstopiti v znak protesta proti »popuščanju« v korist Slovencev, češ da je s tem omadeževana »svetla Italijanska tradicija« Trsta.

Najbolj pa nas mora začuditi, da se nekdo zaganja proti sporazumu in proti Slovincem v tržaškem katoliškem tedniku »Vita Nuova«. V tem članku vlada oster protislovenski duh, ki doseže višek z očitkom rasizma. Ker sporazum s Slovensko skupnostjo med drugim pravi, da je treba zaščititi etnični značaj naselij, to je narediti konec umetnemu raznarodovanju slovenskih naselij, piše »Vita Nuova«: ... »Če bi morali te besede tolmačiti tako, lahko rečemo, da so podpisniki tistega dokumenta daleč od krščanske vzgoje in da v njihovem duhu ni trohice človečnosti. Takšna stališča in zahteve so odkrito rasistične, katerih bi se morali sramovati Slovenci sami in ki bi nas vrgle v stanje zaostale civilizacije.« In še: »Srce nam krvavi, ko pišemo te vrstice in upamo, da bodo tisti, ki so prišli do te točke, razumeli, da so zašli s poti. Tako se zgodi, ko se odstopi od načel in se iščejo male poravnave, ki zamašijo luknje, a odpro veliko razpoko.«

Ce italijansko prav razumem, je pisca članka v tržaškem tedniku zbudilo dvoje: sporazum s Slovensko skupnostjo in točka, ki govori o etničnem značaju naselij. »Vita Nuova« naj - sine ira et studio - Ezuli, ki so zapustili - prostovoljno ali ne - svoje domove v Istri, imajo vso pravico, da jim Italija uredi nova, udobna bivališča na svojem ozemlju ter jim tudi vsestransko pomoč. Prepričani smo, da je zanje dovolj prostora v Trstu in drugod in da zaradi tega ne bi bilo treba umetno raznarodovati slovenskih krajev in se masčevati nad tamkajšnjimi Slovinci, ki nimajo nikakšne krivde za fašistično vojno napoved in kasnejše dogode. Ezulom samim je nevšečno hoditi na delo v mesto, daleč iz Sessjana in drugih oddaljenih krajev. Pri vsem tem bi lahko rekli, da z zahtevo po kaznovanju in masčevanju nad nedolžnim slovenskim prebivalstvom pade očitek rasizma nazaj na tiste, ki so ga vrgli na Slovence. To tem bolj, ker slovensko prebivalstvo četi londonski sporazum, katerega je prostovoljno siglirala rimska vlada, če se pisca članka v tržaškem tedniku ni morda spremenil katoliški nauk, da je treba pogodbe spoštovati. Odkrito povem, da Slovenci, zlasti katoliški Slovenci, težko razumemo, čemu bi zašli s poti in odstopali od načel tisti, ki so podpisali sporazum s Slovensko skupnostjo v duhu

načel okrožnice »Pacem in terris«, v duhu vatikanskega koncila, in duhu dialoga, v skladu z mednarodnimi obveznostmi in z demokratičnimi načeli. Kakšna naj bi bila alternativa? Ali naj bi se vrnili na staro k reševanju manjšinskega vprašanja z dobro znanimi fašističnimi metodami?

Slovinci nismo zahtevali nikakršnih rezervatov in ničesar protustavnega, ampak le zaščito naših naselij pred umetnim spreminjanjem. Srce nas boli, ko nam zaradi tega očitajo rasizem tisti, ki bi morali najbolj razumeti, da smo vsi sinovi istega Očeta. Mar ne bi bilo bolje, če bi »Vita Nuova« sporazum s Slovenci pozdravila kot prvi korak razumevanja in ljubezni k bolj krščanskemu ter koncilskemu duhu, bolj odgovarjajočemu reševanju položaja slovenske manjšine?

Koliko bolj krščansko in demokratično je zapisala »Voce Isontina«, glasilo katoličanov goriške nadškofije, ko pravi na račun novih pogledov pri reševanju manjšinskega vprašanja v naši deželi sledeče: »Med ekstremizmom levice ... in onim nacionalistične desnice si demokracija utira pot z uveljavljanjem idealov, ki so vodili naš (italijanski) Risorgimento in ki so v bistvu krščanski ideali sožitja in spoštovanja...«

R. Ž.

Demokrati brez demokratičnega duha

V drugi številki »Slovenske svobode«, ki je, kakor smo že omenili v našem prvem članku »Jeza jih tare« z dne 4. februarja t. l., začela izhajati v Münchnu na Bavarskem, najdemo osnutek ustave neodvisne Slovenije, ki bo tako široko in globoko demokratična, da se bo vsem godilo prav imenitno in da se bo po vseh koncih in krajih cedil sam med. Tudi komunisti, pravijo, bodo imeli pravico svobodne organizacije. Od njih se zahteva samo to, da bodo demokratični. Prav v tem pa so ljudje okrog »Slovenske svobode« pokazali vso svojo naivnost in ignoranco glede komunizma. Komunizem namreč ne more biti demokratičen, ker je absolutno totalitaran.

Papir je potrpežljiv in sprejme zato vsako pisanje. In vse državne ustave tega sveta se dajo pisati z zlatimi črkami. Z zlatimi črkami so napisane tudi ustave levičarskih in desničarskih totalitarnih režimov.

Stvarnost pa je vse kaj drugača! Le Bog dal, da bi Slovincem in vsem Jugoslovanom, pa tudi vsem narodom na svetu vedno sijalo zlato sonce, da bi vsem bogato rodila polja in njive; da bi povsod brneli plodonosni industrijski stroji!

Vendar je stvarnost precej črna in grenka.

Pri taki demokraciji pa zvenj nekam čudno očitek ignorantstva, zaslepljenosti in izdajstva, ki ga neki bratje Slovenci mečejo na tiste, ki se z njimi ne strinjajo in odklanjajo podtikanje in nestvarne trditve glede izkoriščanja in srbizacije Slovenije, ker menijo, da se Jugoslavija ne sme rušiti, ker jamči neodvisnost in predstavlja dobre pogoje za boljšo bodočnost, za mirno sožitje in tudi za gospodarski napredek in enakopravnost.

Da nisva jaz in g. P. Š. nikoli protestirala, ko so se v Sloveniji godile čudne

Prejšnji ponedeljek so v devinsko-nabrežinski občini na izredni seji izvolili novega župana in novi odbor. Na temelju sporazuma med strankami leve sredine in Slovensko skupnostjo je bil za župana izvoljen predstavnik Slovenske skupnosti Drago Legiša. Za odbornike so bili izvoljeni Josip Terčon (Slov. skupnost), Corberj in Bandini (KD) in Fabris (PSDI).

Pred volitvami so predstavniki posameznih strank podali glasovalne izjave. Sporazum so pozitivno ocenili predstavniki KD, PSI, PSDI in Slovenske skupnosti. Vsi so podprli zlasti tiste točke sporazuma, ki naj pomenijo začetek nove dobe za urejanje slovenskih vprašanj. Proti sporazumu so se izrekli komunisti, ki pa niso mogli povedati, kako bi lahko oni zaščitili obstoj slovenske manjšine.

Lep in pomemben govor je imel načelnik svetovavske skupine Slovenske skupnosti dr. Egon Floridan. Odločno je zavrnil trditve predstavnika KPI, ki je samo svoji stranki pripisal zasluge za delo prejšnje uprave, čeprav je vsem znano, da je prav Slovenska skupnost dolgo vrsto zadnjih let nosila glavno breme tega dela. Dr. Floridan je dalje povedal, da se je Slovenska skupnost odločila za sporazum s sredinsko levico, ker noče, da bi bili njeni glasovi zamrznjeni v hladilniku, ampak čim bolj koristno uporabljeni za slo-

vensko stvar. Le tako bomo lahko stvarno kaj dosegli za našo manjšino. Dosedanje sodelovanje z Italijansko komunistično partijo, je poudaril dr. Floridan, žal ni zaustavilo raznarodovalnega in asimilacijskega razvoja na škodo Slovencev v občini. Povedal je tudi, da se motijo tisti »modrirani«, ki prerokujejo, da bo Slovenska skupnost zgubila zaupanje volivcev, saj Slovenska skupnost dela za zakonit temeljev slovenske bodočnosti in slovenski volivci so dovolj zreli ter pametni, da to razumejo. Dr. Floridanov govor je naredil na vse globok vtis.

Novi župan Drago Legiša je med svojim govorom prebral besedilo političnega in upravnega sporazuma, nato pa je nakazal smernice nove občinske uprave. Zahvalil se je za zaupanje in poudaril, da je nova večina nastala na osnovi sporazuma med vladnimi strankami in Slovensko skupnostjo ter je popolnoma v skladu s koristmi vsega prebivalstva in obenem edina stvarna možnost, katera izhaja iz izida upravnih volitev z dne 22. novembra. Slovensko prebivalstvo občine, je nadaljeval novi župan, naj bo prepričano, da lahko pričakuje samo pomoč v svojem prizadevanju, da se rešijo in pravilno uredijo vprašanja, ki ga tarejo in ki se tičejo njegovega jezikovnega, kulturnega in splošno družbenega razvoja.

reči? Pisec očitka niti ne ve, da je bil takrat med nami in Slovenijo visok zid, preko katerega ni prišla k nam nobena vest. V ostalem moram povedati, da Primorci nismo imeli prilike za proteste, ker smo pač bili vsi v mnogo ostrejšem boju proti fašizmu, ki so nam prisodili nacionalno smrt, pa smo zaradi tega trpeli konfinacijo, težki zapor in celo usmrtnice naših borcev.

Vsa čast in hvala našim duhovnikom (g. P. Š. je duhovnik!), ki so takrat in danes ostali na strani slovenskega naroda kot dobri pastirji, ki se niso za časa fašizma strašili grožnje in preganjanja. Takrat in danes se potegujejo za pravice slovenskega ljudstva in za spoštovanje slovenske besede.

Zakaj ne greva rajši živet v Jugoslavijo? Ker vsa italijanska državljana. Zvesta svojemu narodu, nastopava skupaj z vsemi slovenskimi brati demokrati za zaščito in spoštovanje pravic Slovencev v Italiji, prepričana, da je tako prav in pošteno.

Kot Slovenca imava pa po naravnem in človeškem zakonu ter po demokratičnih načelih svobode pravico zanimati se za položaj, usodo in bodočnost tudi vseh ostalih bratov Slovencev, ki živijo v Jugoslaviji. Sicer pa so vsem nam Primorcem tak očitek metali v obraz že fašisti...

Ali lahko vprašamo pisca, zakaj pa se on ne gre boriti v Jugoslavijo, na teren?

Izdajavec? Počasi, gospodje, in previdno. Širite kleveto, ker miste demokrati in nimate argumentov, s katerimi bi mogli pobijati gori navedene ugotovitve.

Vaši nasprotniki nismo zaslepljeni in vemo, kje je življenje slovenskega naroda. Tako misli ogromna večina Slovencev doma in v svetu.

Lepo je sedeti na varnem nekje v Monakovem (ali kje drugje...) in boriti se

brezumno za neodvisnost Slovenije ter pri tem zmerjati z izdajavci poštene demokrate samo zato, ker se z vami ne strinjajo in so ostali vedno na terenu, med narodom, kot pravi borci.

Vaša demokracija (da ne rečem vaša stvar...) je šibka, ker ne trpiti ugovorov. Kakšna bo v vaši »neodvisni Sloveniji« usoda tistih, ki se z vami ne bodo strinjali, če ste že danes tako silno jezni nanje samo zato, ker ugotavljajo resnico in jo prikazujejo v listih? Ali boste vladali z diktaturo in s posebnimi sodišči proti takim »izdajavcem«?

Ce ste pripricani, da nosite zdravo idejo, govorite s premislekom in ravnaite z nasprotniki pošteno in demokratično. Nekdo od vas je vabil mojega prijatelja, italijanskega državljana, naj stopi na čelo gibanju za neodvisno Slovenijo. Za božjo voljo, kaj nima sam toliko poguma za javen nastop? Česa se boji? Zapora? Koliko smo ga mi Primorci prestali pod fašizmom!

Zmagala pa bo resnica in z resnico demokracija v polnem pomenu liberalnosti!

Nas Primorce je trda usoda v obrambi pred fašizmom družila. V obrambi in uporu smo bili vsi edini.

Moje skromno mnenje je, da bi se vsa slovenska emigracija v trdi usodi, ki jo preživlja, morala odločiti za poizkus zedinjenja na nekem enotnem programu glede bodoče Jugoslavije in Slovenije v njenem okviru; program seznaniti s predstavniki ostalih narodov države in tako doseči skupen sporazum.

Dr. Avgust Sfillogoj

Pastirsko pismo škofa dr. Jenka

Apostolski administrator je poslal duhovnikom Slovenskega Primorja lepo pastirsko pismo, v katerem razlaga naloge, ki jih čakajo in jih toplo vabi k sodelovanju. Zahvalil se jim je za veliko delo, ki so ga do sedaj izvršili.

sko. Le njegova dva sinova sta se morala do smrti boriti na vzhodni fronti. Po vojski je Kreutzbauer enako kot drugi slemeniki nacisti vstopil v Ljudsko stranko, kjer so se v prijetni družini znašli avstrijski katoliki, veleposestniki, nacisti in monarhisti, z eno besedo vsi nasprotniki socialistov in komunistov. Nacisti tedaj še niso mogli snovati lastne stranke, ker si še niso opomogli od poraza in strahu, pa tudi veliko vodilnih nacistov je bilo v zaporih ali so se skrivali pri zanesljivih ljudeh. Čas za lastno stranko tedaj torej res še ni bil zrel.

Ko so slemeniki nacisti pred občinskimi volitvami iskali primerne kandidata, se jim je zdel najprimernejši Kreutzbauer, ki je vedno bil njihov po srcu, čeprav ne na papirju. Rekli so mu, naj kandidira in mu zagotovijo vso svojo pomoč. Kreutzbauer si ni dal dvakrat reči. Čeprav niso vsi nacisti imeli volilne pravice, je vedel, da so še vedno močni in da torej z njihovo pomočjo more priti v občinski odbor.

Kreutzbauer je spadal v slemeniško žup-

Po končani seji sta obiskala novega župana Draga Legiša z družbo prijateljev t. č. predsednik Sveta Slovenske skupnosti in politični tajnik Slov. katoliške skupnosti dr. Matej Poštovan ter deželni poslanec dr. Jože Skerk in mu izrekla tople čestitke.

A. O.

Radio Trst A

Sporod od 21. do 27. februarja

Nedelja: 9.00 Kmetijska oddaja. — 9.30 Polke v slovenski pesmi. — 10.00 Prenos sv. maše iz stolnice sv. Justa. — 11.15 Oddaja za najmlajše: »Pripovedka o Cerkniškem jezeru« - I. del. — 12.00 Nabožne pesmi. — 12.15 Vera in naš čas. — 13.0 Kdo, kdaj, zakaj... Odmevi tedna v naši deželi. — 14.30 Sedem dni v svetu. — 14.45 Karakteristični trio »Možina«. — 15.00 Znani pevci: Marie Lafaret. — 15.30 »Hiša na vodi«, igra v treh dejanjih. — 18.25 Glasba s filmskih travok. — 20.30 Iz slovenske folklorne - Lelja Rehar: »Ahteje, de buoš u cjerkvi klečou na kotli uod novice«. — 22.10 Klasična simfonija - Franz Joseph Haydn: Simfonija v G-duru št. 88.

Ponedeljek: 12.15 Iz slovenske folklorne - Lelja Rehar: »Ahteje, de buoš u cjerkvi klečou na kotli uod novice«. — 17.20 Si-rimo obzorja: »Alfred Nobels«. — 18.30 Koncertisti naše dežele. — 19.15 Plošče za vas. — 20.35 Bedrich Smetana: »Prodana nevesta«, komična opera v treh dejanjih. Orkester in zbor Slovenske Narodne opere v Ljubljani. V odmoru (približno ob 21.15): Opera, avtor in njegova doba - pripravil Gojmir Demšar.

Torek: 11.45 Neapeljski motivi. — 12.15 Pomenek s poslušavkami. — 17.20 Italijansko po radiu - 28. lekcija. — 18.30 Sodobna simfonična glasba. — 19.15 Radijska univerza - Tone Penko: Kraška flora: (14) »Baraga«. — 20.35 Kulturni odmevi - dejstva in ljudje v deželi - 6. oddaja. — 22.00 Slovenske novele 19. stoletja - Anton Koder: »Ženin Martinek«.

Sreda: 11.35 Radio za šole (za I. stopnjo ljudskih šol). — 12.15 Brali smo za vas. — 13.30 Prijetna srečanja, izbor motivov in izvajavcev. — 17.25 Radio za šole (za I. stopnjo ljudskih šol). — 18.30 Slovenski skladatelji dvajsetega stoletja: »Risto Savin«. — 19.15 Higiena in zdravje. — 20.35 Simfonični koncert orkestra gledališča Verdi.

Četrtek: 11.45 Italijanski akvarel. — 12.15 Za smeh in dobro voljo. — 17.20 Italijansko po radiu - 29. lekcija. — 17.35 Iz albuma lahke glasbe. — 18.30 Glasbena oddaja za mladino. — 19.15 Poglavlja iz zgodovine slovenske književnosti - Vinko Beličič: (17) »Prešernov boj s Kopitarjem«. — 20.35 »Gospa izstopi v Pompejih«, dramatisirana zgodba.

Petek: 11.35 Radio za šole (za II. stopnjo ljudskih šol). — 12.15 Pomenek s poslušavkami. — 17.25 Radio za šole (za II. stopnjo ljudskih šol). — 18.30 Jugoslovanski solisti. — 19.15 Odporniško gibanje v italijanskem pripovedništvu - Giorgio Pulini: (6) »Rezistenca kot zgodovina«. — 20.35 Gospodarstvo in delo. — 21.00 Koncert operne glasbe. V odmoru (približno ob 21.30): Misli in nazori - pripravil Franc Jeza.

Sobota: 11.45 Italijanski orkestri in pevci. — 12.15 Kulturni odmevi - dejstva in ljudje v deželi. — 15.00 »Volan«, oddaja za avtomobiliste. — 17.00 Pevski zbori Furlanije - Julijske krajine. Zbor »Ernes Grion« iz Tržiča. — 17.20 II. vatikanski koncil. Poročila in komentarji. — 17.30 Pisani balončki, radijski tednik za najmlajše. — 19.15 Družinski obzorik. — 20.35 Teden v Italiji. — 20.45 Zbor »Lipa« iz Bazovice. — 21.00 Za smeh in dobro voljo.

nijo. A živel je prav na njenem robu, na meji bistrške fare, tako da je imel v Bistrico prav tako daleč kot na Slemenico. Zato je na Slemenico malo zahajal in tudi njegovi stiki z župnikom so bili zelo redki in rahli. Le pred volitvami ga je prišel pozdravit na plačar zaostali cerkveni davek, da je tako izpričal svojo pripadnost in neomajno zvestobo katoliški Cerkvi tudi pred katoliškimi pristaši Ljudske stranke. Nekajkrat je med volilnim bojem prišel celo k sveti maši.

Kljub temu si gospod Simon od njega kake naklonjenosti ni mogel obetati. Bal se je, da bo kmet po navodilih nacistov delal in govoril proti njemu.

Ne da bi vzel v roke papir, ki mu ga je neprijazni žandar molil pod nos, je gospod Simon hotel nezaželenim obiskovavcem pojasniti dejanski položaj, še predno bi našli v kuhinji zanj obtežljivi napis.

»Mi morete navesti vzrok in namen te preiskave?« jih je skušal zadržati pri vratih.

(Se nadaljuje)

H. G. MEJA 7

»Veste, gospod župnik, tako brž jih verjetno še ne bo za menoj. Sem jim pošteno sled zmešal.«

»Se bolj prav tako!« se je oddahnil gospod Simon, ko je spoznal, da ni nevarnosti za istočasno avstrijsko in angleško preiskavo v hiši.

Pa tudi Nacetu je odleglo ob misli, da mu brez potrebe ne bo treba laziti pod posteljo. A urediti je bilo treba z župnikom še drugo bolj kočljivo zadevo. Nace se je upravičeno bal, da bo njegov obisk spravil gospoda Simona v zadrego zaradi prehrane. Zato je fant tudi na to mislil in pravočasno ukrenil vse potrebno. Takoj ob vstopu v sobo je položil iz nahrbtnika Unrrino škaflo mleka v prahu in jo s tako samozavestjo položil na mizo, kakor da bi nanjo postavil celo molzno kravo.

»Veste, gospod župnik, da ne bova lačna! Človek mora na vse misliti!«

Gospodu Simonu je šlo skoraj na smeh ob pogledu na Unrrino škaflo. Za hip je pozabil na orožnike in se spomnil iz sanj enake škatle, ki jo je Marshall izročil Sršenki. A Nacetove prijaznosti še ni bilo konec. Gospod Pavel mu je povedal, da dušebrižnik v samotni rad prebira slovenske liste. Zato je Nace tudi v tem oziru hotel ugoditi svojemu bodočemu gostitelju. Pograbil je v taborišču vse, kar mu je prišlo pod roke in vtaknil v nahrbtnik. Sedaj je vse to z žarečim obrazom izročal župniku:

»Veste, da vam ne bo dolgčas, ko boste spet sami!«

Gospodu Simonu se je vedno bolj prav zdelo, da je vzel pod streho tako preudarnega človeka, ki se more nanj docela zanesti. Morda ga je poslala božja Previdnost, da mu stoji ob strani z dragocenimi življenjskimi izkušnjami in, če treba, tudi s pestmi, v težkih trenutkih, ki so se naglo bližali, ne da bi jih Nace slutil. Dušebrižnik je ravno premišljal, kako bi Nacetu obrazložil neprijetni položaj, ki sta se v njem oba nahajala. A

že so se hišna vrata potresla od močnih udarcev.

Z vzklikom: »So že tu« je dušebrižnik pustil Naceta samega in vdan v božjo voljo šel odpirat.

PREISKOVALNA KOMISIJA

To pot se gospod Simon ni zmotil. Pred vrati sta stala dva orožnika. Spremljal ju je Kreutzbauer z Oljščice. Nobeden od njih ni bil prijazen. Vsi trije so se resno in strogo držali.

»Oprostite, gospod župnik,« je starejši orožnik dušebrižnika uradno nagovoril. »Imava ukaz, da preiščeva župnišče. V skladu z državnim zakonom naju spremlja zastopnik občinskega odbora, gospod Franz Letschnig, po domače Kreutzbauer. Tu imate odgovarjajoči odlok nadrejenih. Prosim, berite!«

Dušebrižnik orožnikov ni poznal, poznal pa je njunega spremljevalca. Kreutzbauer ni nikoli vstopil v nacistično stranko. Pač pa se je z nacisti skušal vedno dobro razumeti. Zato je prejel od njih tudi veliko uslug, od katerih je bila največja ta, da mu ni bilo treba iti na voj-

GORIŠKE NOVICE

Občni zbor Mohorjeve družbe

Bil je pretekli ponedeljek v Gorici. Na njem so bila dokončno sprejeta nova, časom prirojena pravila in nov poslovnik. Pravila je potrdil g. nadškof Pangrazio, kot je leta 1923 potrdil prva pravila nadškof dr. Sedej. Novost v družbi je ta, da so njeni poverjeniki tudi duhovniki tržaške škofije in laiki obeh škofij.

Izvoljen je bil tudi nov odbor in nadzorstvo. Predsednik je dr. F. Močnik, odborniki pa dr. Škerl in dr. Janežič s Tržaškega ter dr. Klinec in g. Maks Komac iz Gorice. Nadzorstveni odbor sestavljajo: dr. Humar, g. Zorko in dr. Kacin.

Z željo, da bo Mohorjeva družba pod novim vodstvom še naprej delala za blagor našega ljudstva in uresničevala zamisel svetniškega škofa Slomška, ki je njen duhovni oče, želimo odboru in Družbi obilo blagoslova pri delu!

Nov dekan v Brdih

Dosedanji briški dekan g. Anton Krapež je zaradi starosti in bolehnosti podal odstavko od službe dekana v Brdih. Skof msgr. Jenko je odstop sprejel in

TRŽAŠKE NOVICE

Štopil bom k božjemu oltarju

Prva sveta maša na Tržaškem v upravnem slovenskega jezika je privabila veliko ljudi. Rojanska župna cerkev je bila polna. Mnogi so prišli kmalu po tretji uri, čeprav je bila skupna vaja v molitvi napovedana šele za 15.30. Vaja je pokazala, da so ljudje vajeni skupne molitve in zato sodelovanje pri sveti maši v domačem jeziku ne bo predstavljalo posebnih težav.

Skavti in skavtince
od Novega Sv. Antona v Trstu
vabijo na

PUSTNO PRIREDITEV

v Marijinem domu, ul. Risorta 3,
kjer bodo v nedeljo 21. februarja
ob 17.30 igrali dve šalji igri.
Na sporedu bodo tudi nekatere
druge zanimive točke.

Cim se je bližala četrta ura, bolj je ljudi zajemalo svečano razpoloženje. Zbrani so bili skoro vsi slovenski duhovniki s Tržaškega, nekateri so prišli tudi od drugod. Točno ob napovedani uri je prišel pred oltar z dvema strežnikoma msgr. Lojze Škerl. Vsa cerkev je takoj navdušeno zapela vstopno pesem Oče večni. Mašnik je začel z molitvami: Stopil bom k božjemu oltarju! — Zbrana množica mu je veselo odgovorila: K Bogu mojega veselja in moje radosti! Molitev v domačem jeziku je napolnila vso cerkev. Poslušali smo prošnje, berilo, evangelij. V pridigi nam je msgr. Škerl naslikal pomen liturgične obnove, ki hoče prinesiti versko pomlad, a zahteva obnovo našega mišljenja in življenja, naše sodelovanje.

Nato smo skupno izpovedali vero in molili za potrebe vesoljne Cerkve ter še posebej za naše potrebe. Vse to predvideva na novo vpeljana Molitev vernikov.

Zbor je med darovanjem pel primerno darovanjsko pesem in podobno po Sanktus. Pri povzdigovanju smo v popolni tišini molili božjega Odrčenika, ki je prišel med nas, skrit pod podobo kruha in vina. Takoj po povzdigovanju je vsa cerkev zapela priljubljeno pesem: Jezus, ti si vinska trta. Pri očenašu smo se združili v skupni molitvi z mašnikom. Sledila je spet ljudska pesem in med obhajanjem petje zbora. Z mašnikovim blagoslovom se je zaključila sveta maša. Zapeli smo še pesem Ti, o Marija.

Doživetje ob prvi maši v domačem jeziku je bilo nepopisno. Predvsem je pri vseh navzočih izginila vsaka bojazen pred novostmi. Saj smo vsi čutili, da prinašajo te novosti življenje in naše bogoslužje, življenje v cerkvi.

Bogoslužje bo postalo tako res češčenje, ki ga skupno izkazuje Bogu družina božjih otrok. Hvaležni smo Cerkvi za litur-

na njegovo mesto imenoval za dekana g. Srečka Suligoja, sedaj župnika v Medani. Srečko Suligoj je po rodu iz Gorice. V službi je bil najprej za kaplana v Komnu, nato za župnika v Temnici na Krasu, zadnja leta pa služi z velikim uspehom v Medani.

K novi časti g. Suligoju iskreno čestitamo in želimo obilo uspehov v novi službi.

Pevma — Kulturni večer

SKPD »Jože Abram« je dne 11. t. m. priredilo dobro uspel kulturni večer, ki ga je imel g. Breclj iz Doberdoba. V posrečenih skiptičnih slikah nam je prikazal lepote naše dežele. Iz Gorice nas je vodil na vrhove naših prelepih Alp, od tam na zeleno Stajersko in nato po Vipavski dolini spet na Primorsko. Tu se je ustavil predvsem na našem zanimivem in tragičnem Krasu, kjer nam vsak kamen priča o grozotah prve svetovne vojne, ko so tam okrog Doberdoba tudi naši fantje kri prelivali za svobodo domovine.

Zadovoljni smo se po predavanju razšli z eno samo željo, namreč, da bi se imeli podobne kulturne večere.

Prva seja pokrajinskega sveta

Na prvi izredni seji tržaškega pokrajinskega sveta, ki je trajala dva večera, so izvolili nov odbor na osnovi sporazuma med strankami leve sredine in Slovenske skupnosti. Za predsednika je bil izvoljen dr. Alberto Savona (KD), za podpredsednika dr. Fogher (socialni demokrat). V odboru so še trije krščanski demokrati. PSI in Slovenska skupnost od zunaj podpirata novi odbor. Predsednik dr. Savona je med svojim govorom prebral besedilo sporazuma med strankami leve sredine in Slovenske skupnosti, kakor tudi besedilo sporazuma o upravnem programu, ki vsebuje več točk v korist Slovencev. Ko je komunistka Jelka Grbec zahtevala imenovanje tolmača in stenografa, je večina glasovala proti. Inž. Sosič, ki je nadomestil svetovavca Legišo, kateri je odstopil, ker je bil izvoljen za nabrežinskega župana, je izjavil, da Slovenska skupnost načelno podpira predlog za tolmača, toda njen glavni namen je uporaba slovenščine, kar je predmet pogajanja z vladnimi stran-

Fantje in dekleta iz Boršta
bodo razveselili
s komedijo v treh dejanjih

SKUPNO STANOVANJE

udeležence v rojanskem Ma-
rijinem domu in v župnijski
dvorani v Dolini.

Prireditve bo v nedeljo 21. februarja:
ob 17. uri v ROJANU —
ob 20. uri v DOLINI.

— Vljudno vabljeni!

kami. V pričakovanju, da se ta zahteva uresniči, se je začasno vzdržal glasovanja. Glasovanja se je vzdržal tudi socialist inž. Pečenko.

Svoj govor je pričel inž. Sosič v slovenščini. Glasnik krščanskodemokratske skupine dr. Mali je označil dejstvo, da je bil sklenjen sporazum s Slovensko skupnostjo, za zgodovinski dogodek. Ostro so govorili proti Slovincem mislovec in liberalci. Sploh je bilo zanimivo, da so več kot polovico časa govorili samo o Slovincih, kar je znak, da so res nastopili novi časi, in to po zaslugi Slovenske skupnosti. V bodoče bo Slovenska skupnost na osnovi notranjega sporazuma zastopal v pokrajinskem svetu Saša Rudolf, kateremu bo inž. Sosič prepustil svoje mesto.

A. O.

Prosek

Prihodnjo nedeljo, 28. februarja ob 10.30 bo v cerkvi na Proseku daroval sveto mašo ob 25-letnici mašništva tamkajšnji domačin g. Franc Husu.

Zveza slov. katol. prosvete

priredi

na pustno nedeljo, 28. t. m.,

VESELO PUSTOVANJE

v Katoliškem domu v Gorici. — Začetek bo ob 16.30. — Nastopile bodo razne skupine iz mesta in z dežele.

S prireditvijo bo povezano tudi ljudsko glasovanje. — Ze danes vabljeni!

† Prof. Lojzka Brusova

V soboto je v Solkanu po težki, zavrtni bolezni umrla prof. Lojzka Brusova. Gotovo se je tudi pri nas še marsikdo spominja, saj je bila takoj po vojni nameščena na slov. učiteljsko v Gorici. Po letu 1947 se je pa preselila v Jugoslavijo. Službovala je v Idriji in Ajdovščini ter nazadnje v Novi Gorici.

Doma je bila iz Novega sveta nad Idrijo, kjer se je rodila pred 56 leti. Studije je dovršila v Ljubljani.

Kot odlična slavistka je odkrivala mladino slovenskega jezika in literarno bogastvo našega naroda, katerega je z vsem srcem ljubila. Plemenita in globoko verna ni svojega prepričanja pred nikomer skrivala, gotovo tudi ne pred svojimi dijaki. Zaradi tega je padla v čašo nje-nega življenja marsikatera grenka kaplja. Toda ona ni nikoli potožila; da bi je ne strlo malodušje, je podvojila in potrojila delo za mladino, saj ji je bila ta cilj in smoter življenja. Razdajala se ji je brez prestanka in ji delila od svojega zaklada, ki ji ga je bil Bog v tako veliki meri naklonil.

Zato ji je pa ravno mladina ob njegovi smrti izkazala največjo čast. Ganljivo je bilo videti častno stražo ob njej, ko je ležala na mrtvaškem odru, in prav tako ob njeni krsti v cerkvi. Vencem, ki so se vrstili v spredu pred krsto, kar ni hotelo biti konca; solznih oči in spoštljivo jih je nosila mladina, saj so bili ti venci

poslednji dar dijakov njihovi ljubljani profesorici. Od vseh strani so prihitali njeni bivši dijaki, zdaj že zdravniki, profesorji, duhovniki, da so jo pospremili na zadnji poti.

Pogreba so se udeležili zastopniki kulturnih in prosvetnih ustanov z vse Primorske, pa tudi iz Ljubljane in od drugod. Kakor da med njimi ne bi bilo nobenih idejnih razlik, so vsi z velikim spoštovanjem stopali za sprevedom, pred katerim se je v jasnem, mrzlem zimskem popoldnevu blestel — križ.

Pogreb je ob številni asistenci vodil solkanski dekan č. g. Andrej Simčič, ki je tudi opravil za pok. profesorico slovesno mašo zadušnico. Ob evangeliju je imel tudi lep nagovor; poln globokih misli o posmrtnem življenju. Po končanih obredih v cerkvi se je razvil spreved na pokopališče. Ob odprtem grobu so se od pokojne prof. Brusove z iskrenimi besedami poslovili njeni kolegi in zastopniki organizacij. Najbolj ganljivo pa je bilo slovo dijakov. Nič niso skrivali solz; vpričo vseh so svoji nepozabni profesorici izpovedali ljubezen in zahvalo. Saj jim je ona s svojim zgledom in širokim znanjem, predvsem pa s svojo materinsko ljubeznijo dala za življenje dragocen napotek, iz katerega bodo zajemali in se ob njem krepili.

Ob prezgodnjem grobu prof. Brusove kličemo tudi mi: Naj ji bo lahka goriška zemlja!

IZ ŽIVLJENJA NAŠIH LJUDI

Koroški Slovenci bodo samostojno nastopili na volitvah

Pri pokrajinskih volitvah v deželni zbor Koroške, ki bodo marca, bodo katoliško usmerjeni Slovenci nastopili z lastno listo. Tako je sklenil 6. februarja zbor zapupnikov iz Roža, Zilja in Podjune v Celovcu.

Nastop liste, ki se imenuje »Koroška volilna skupnost«, je vzbudil precej presenečenja tudi pri Ljudski stranki, katere nacistični elementi niso hoteli pristati, da bi vzela stranka v svoje okrilje na podlagi določenega dogovora krščansko misleče Slovence. Stranka bi rada dobila več glasov kot socialisti in zavladati v deželi.

Dunajski časopis »Die Furche« je po pravici zapisal, da na Koroškem še ni dejanj, ki bi pokazala evropskega duha strpnosti. »Saj jim drugega ne kaže kot nas Nemce voliti!« so menili nekateri.

Levičarsko usmerjeni Slovenci, ki tudi na Koroškem tirajo ljudi v fratelanco s socialisti in tako v narodno smrt, se še niso odločili, kaj bodo storili.

Zavedni Koroški Slovenci bodo volili slovenske ljudi na slovenski listi. Četudi jim ne uspe, da pridejo do kakšnega mandata, pomeni samostojni nastop povečanje narodne samozavesti za naše ljudstvo onstran Karavank.

Razširitev maloobmejnega prometa med Jugoslavijo in Avstrijo

Pred štirimi leti in pol so se prvič sestali avstrijski in jugoslovanski predstavniki in razpravljali o maloobmejnem prometu med obema državama.

Takratni zaključki, ki so se do sedaj uporabljali, so pokazali dobre rezultate. Zaradi tega so se nedavno zopet sestali člani stalne jugoslovansko-avstrijske komisije in sklenili povečati maloobmejni promet.

Komisija je na zasedanju ugotovila, da se je število prehodov povečalo in da je bilo sodelovanje med jugoslovanskimi in avstrijskimi lokalnimi oblastmi zelo plodno in koristno. Sklenili so, da bi vključili še nekatere občine in naselja na obeh straneh meje v tako imenovani obmejni pas.

Prvi film Soraye

Sorayi je uspelo, da je postala filmska igravka. Po glavnih mestih Italije vrtil sedaj njen prvi film »Trije obrazi«. Sorayi so svetovni časopisi zapisali že o le romane. In vendar je Soraya iskala le to, da bi ubežala enoličnosti življenja. Sama pravi, da si je vedno želela, da bi postala filmska igravka. Ljubila je življenje, družbo. A ostala je sama. Tudi dan jo je dobil De Laurentis in sprejel je njegovo ponudbo. Nič več se ni zje traj prebujala z dolgočasno ob misli, ki ko bo preživela dolgi dan, ki je bil pr njo. Začelo se je resno delo, ki je Soray zaposlilo popolnoma in tega je bila v sela, to je iskala. Brezdelje jo je ubijalo. Film »Trije obrazi« je Sorayo zaposlil za 150 delovnih dni in v tem času imela komaj dvanajst dni počitka. Ilir ur je prebila pred snemalnimi kamerami. Film so začeli snemati v Atenah, nato daljevali v Benetkah in na Sardiniji, zaključili v De Laurentisovem studiu Rimu. Čeravno nima prvi Sorayin film izrednega umetniškega pečata bo kljub temu imel mnogo več obiskovalcev kot marsikateri drugi boljši film.

OBVESTILA

Čč. gospodom iz goriške nadškofije, ki so pred časom naročili »Berila in evangelije«, sporočamo, naj jih dvignejo čim prej na upravi Katoliškega glasa v Gorici. Cena izvodu: 5.000 lir.

NOVA KNJIZICA je posvečena mladi materi in njeni vzgoji predšolskega otroka. Spisala Marica Cerar v Kanadi. Cena 100 lir. — Koristno Knjižico pripravljamo.

RODITELJSKI SESTANEK. Ravnanstvo Nižje srednje in Strokovne šole Gorici sporoča, da bo v nedeljo 21. februarja t. l. ob 10.30 v šolskih prostorih v ulici Randaccio roditeljski sestanek. Vabljeni so starši in njihovi namestniki.

Slovensko katoliško prosvetno društvo Števerjan priredi v soboto 20. februarja ob 20. uri v dvorani na Križišču II. kulturni večer. — Na sporedu so grozovitstva nacizma. Predvajal se bo tudi film o življenju Hitlerja. — Vabljeni vsi člani.

PROSVETNO DRUŠTVO v Gorici »Filej« vabi vse, ki imajo veselje do zborovskega petja, da se pridružijo pevskemu zboru »Lojze Bratuž«. Vaje so vsak tork in petek ob 20.30 v spodnjih prostorih Katoliškega doma. — Prav tako vabimo vse, ki ljubijo igralsko umetnost, da pristopijo k dramskemu odseku.

SKPD »M. Filej«

OGLASI

Za vsak mm višine v širini enega stolpca trgovski L 30, osmrtnice L 50, več tiskov davek na registrskem uradu.

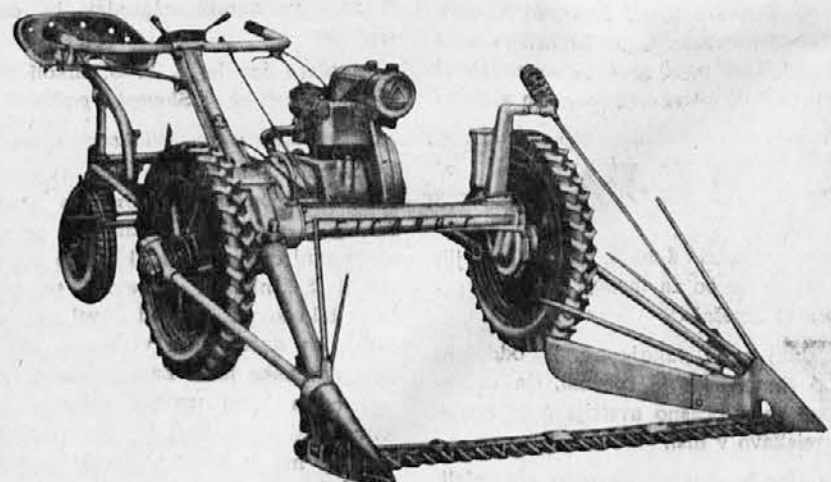
Odgovorni urednik: msgr. dr. Fr. Močnik
Tiska tiskarna Budin v Gorici

Kmetovavec!

Ce želiš dober stroj, kupi

kosilnico „Figaro“

ker je primerna tako za ravne kot za gorate predele.

- Ima mala ali visoka kolesa.
- Edina, ki ima diferencial.
- Ji lahko pristaviš osem različnih priključkov (n. pr. žago).
- Jo v par minutah lahko spremeniš v mali traktor.
- Je na petrolej, bencin ali nafto.

Da je stroj odličen, ti jamči domača tvrdka, pri kateri si jo lahko naročiš:

Tel. 47-75

TERPIN FRANC - Števerjan (Gorica)

Ista tvrdka nudi vinogradnikom motorne škroplilnice svetovno znane znamke »LOMBARDINI«.